JACINT VERDAGUER EN L'OBRA DE LLUÍS GUARNER

Joan Antoni MILLÓN

En la cruïlla d'aquest any 2002 convergeixen de forma feliç dos aniversaris: el centenari de la mort de Jacint Verdaguer i el centenari del naixement de Lluís Guarner. El que a continuació exposem és un acostament a la relació literària que entre ambdós van forjar la traducció i l'anhel poètic i religiós.

La comunicació que presentarem avui compta ja amb un treball precedent del qual només, per desgràcia, coneixem el títol i l'autor que el va presentar. Es tracta de la comunicació «Les traduccions castellanes de Verdaguer fetes per Lluís Guarner», que Lluís-Carles Viada i Lluch va llegir en la Reial Acadèmia de Bones Lletres l'any 1936 i que apareix ressenyada en el volum setzè —corresponent als anys 1933-36—, en la pàgina 307, dins la secció «Crònica de l'Acadèmia de Bones Lletres. Relació de comunicacions».

Lluís-Carles Viada i Lluch, precisament, va ser un dels acadèmics que va introduir Guarner en la Reial Acadèmia de Bones Lletres. La proposta del seu nomenament, presentada el 12 de novembre de 1930, va ser a càrrec de tres acadèmics el vincle comú dels quals era la seva condició de verdaguerians: Ramon D. Perés i Perés,[1] Lluís-Carles Viada i Lluch, i Pelegrí Casades i Gramatxes. Després d'aquesta proposta van ser nomenats per informar-la Antoni Rubió i Lluch i Apel·les Mestres, que van resoldre que Guarner reunia «les condicions exigides per a ser nomenat Acadèmic corresponent», amb data 21 de gener de 1931, i se li va remetre el nomenament al febrer del mateix any.

La Reial Acadèmia de Bones Lletres, doncs, i Apel·les Mestres, van ser una baula en les relacions de Guarner amb la cultura catalana i amb l'obra de Jacint Verdaguer. Recordem que la seva primera traducció d'un llibre complet de Verdaguer, *Flors del Calvari*, en l'edició de 1936, està dedicada a la Reial Acadèmia catalana, i Apel·les Mestres escriurà un pròleg per a una primerenca antologia verdagueriana,

1. Sobre Ramón D. Perés diu Adolfo Sotelo Vázquez: «...Perés tuvo dos etapas de máximo acercamiento a las letras españolas. Buen conocedor desde bien temprano de la crítica literaria europea (su importante artículo «La crítica literària a Catalunya», publicado en el número uno de *L'Avens* en 1833, no nos dejaría mentir), analizó con rigor la evolución de la novela española, con especial énfasis en la etapa 1888-1892, tomando como paradigma a Pérez Galdós. A la altura de fin de siglo, y también desde las columnas de *La Vanguardia* se ocupó desde su sección «Hojeando libros» de las principales manifestaciones de la literatura española. En esta etapa (1897-1903) la contínua referencia de sus artículos es la inicial obra unamuniana, desde *En torno al casticismo* y *Paz en la guerra*, hasta *Amor y pedagogía*.», veg. «Los escritores catalanes ante la literatura española de la crisis finisecular», en José-Carlos MAINER, *En el 98*. Barcelona: Visor, 1998, p. 61. Veg. també Vicente CACHO VIU, *Els Modernistes i el Nacionalisme cultural (1881-1906)*. Barcelona: La Magrana, 1984.

editada en París, en 1928, que serà estampada també en posteriors edicions de traduccions verdaguerianes.

Lluís Guarner manté, a finals dels anys vint i principis dels trenta, uns interessants contactes amb intel·lectuals i escriptors de Barcelona, i realitza diversos viatges a la ciutat comtal, amb espaiades visites a l'Ateneu barceloní, i a la Biblioteca de Catalunya, on portarà a terme treballs d'investigació sobre Vicent Venceslau Querol, i la Renaixença en general, i sobre l'obra de mossèn Cinto.

En la conferència que va dictar en l'Ateneu de Barcelona l'1 de maig de 1945, commemorant el primer centenari del naixement de Verdaguer, recordava:

> Vull aportar, amb tot el fervor del que sóc capaç, la flor dels meus estudis bibliogràfics sobre l'obra de Verdaguer, el record de la qual, la poesia de la qual, van tan íntimament lligats als meus estudis literaris i encara a la meva vida mateixa. Moria el poeta l'any que jo vaig venir a la vida, i en la seva obra fou per a mi la revelació total de la bellesa poètica en els meus anys adolescents. La seva constant lectura i el seu estudi afectuós van anar forjant en mi una admiració tan intensa, que aviat va haver de transformar-se en afecte, passant, sense esforç, del cervell al cor. I encara us he d'agrair més: l'haver designat aquest lloc, en el qual, en 1930, i en representació de la meua València, vaig haver de llegir —fruit dels meus albors literaris— un pobre poema meu en honor del gloriós poeta, en sessió per a mi memorable. I ja, davant vosaltres, tan catalans de cor com jo pugui ser-ho per adopció afectiva, no he de descobrir l'egrègia figura humana i el geni excels de Verdaguer.

Aquest «català d'adopció afectiva», com ell mateix es denomina, guardarà una estreta relació amb Catalunya i la seva cultura —no oblidem que, a més de les seves amistats amb diversos escriptors, aquí publicarà diversos dels seus llibres, entre els quals destaca el poemari *Recança de tardor*, els poemes del qual van ser escrits a Puigcerdà, i aquí rebrà el premi Serra d'Or per l'edició de l'obra poètica de Teodor Llorente— i dedicarà gran part de la seva labor traductora, de la seva labor creadora, a l'obra poètica de Verdaguer, contribuint de manera permanent a la seva difusió i coneixement.

Josep Maria de Casacuberta, en un article publicat en la revista *Estudis Romànics*, i recollit en *Estudis sobre Verdaguer*, «Constantí Llombart, admirador i traductor de Jacint Verdaguer», després de repassar tota la labor de traducció i difusió que va portar a terme aquell renaixentista valencià de l'obra verdagueriana, acaba dient:

> D'altres escriptors valencians l'han continuada, especialment Francesc Badenes en el darrer període de la vida de mossèn Cinto i en els anys que seguiren, i actualment, amb gran amplitud i competència, el poeta i gran verdaguerià Lluís Guarner. Si considerem aquesta contribució valenciana a la difusió del coneixement de la producció de Verdaguer, veurem que tan sols pot ser-li comparada la dels escriptors del Rosselló —sobretot Justí Prepatx i

Josep Tolrà de Bordas—, amb llurs traduccions verdaguerianes en llengua francesa.

El mateix elogi a la labor traductora de Guarner tornarà a reiterar Casacuberta en una carta dirigida a Lluís el 17 de març de 1950, després d'agrair-li l'enviament del poemari *Recança de tardor*, del qual diu:

> L'he llegit amb vera delectança i admiro el noble to i la justesa d'expressió que constantment s'hi manifesten. «Temps d'eternitat», «Novembre», «L'atmeller» figuren entre les peces que més vivament m'han impressionat.

Una mateixa admiració podem trobar-la expressada en diverses de les missives que es troben en l'Arxiu de Lluís Guarner a Benifairó de les Valls, com les de José Manuel Blecua, Isidre Magrinyà, Bartomeu Segalés Pomà, Octavi Saltor, etc. Portem aquí l'opinió de Saltor:

> En aquest sentit, la versió vostra, acredita, una vegada més, no sols el magisteri de versificació d'un autor que té personalitat creadora pròpia, sinó especialment, en aquest cas, la comprensió, que no és sols literària sinó biogràfica del text traduït, que us permet de donar a les inflexions formals i a les equivalències lingüístiques de la versió una propietat que un simple traductor, per expert que fos, no aconseguiria. En realitat, ací, com en totes les vostres traduccions poètiques verdaguerianes, biògraf i traductor s'identifiquen i confonen, benhauradament, en una fusió d'admiració i fidelitat que Mn. Cinto us deu agrair des del Cel amb moltes benediccions.

La traducció de Verdaguer la comença Guarner en la segona meitat de 1920. Encara que no podem fixar la data amb exactitud, sí sabem que la primera publicació la realitza en 1925, quan en l'editorial Cervantes, de Barcelona, s'edita el llibre *Jacinto Verdaguer*, de la col·lecció «Las mejores poesías (líricas) de los mejores poetas» (núm. 52). Allí és antologada la producció poètica verdagueriana, en traducció castellana del Conde de Cedillo, Francisco Díaz Carmona, José María Carulla, Benjamín Fernández i Medina, Francisco Badenes Dalmau i Lluís Guarner. El nostre autor traduirà quinze poemes pertanyents (encara que en l'edició no figuri la seva procedència) a *Roser de tot l'any*, *Lo somni de sant Joan*, *Aires del Montseny* i, sobretot, *Flors del Calvari*.

L'interès i les tasques de traducció verdagueriana de Guarner han de contextualitzar-se en l'etapa de recepció que Isidor Cònsul ha nomenat «de sortida del purgatori i de recuperació»:

> Entre 1922 i 1939 apareix una bibliografia abundant a l'entorn de Verdaguer. Som, efectivament, davant d'una recuperació i reivindicació del poeta. Carles Riba i Manuel de Montoliu esdevenen els capdavanters i els pivots fonamentals d'aquest procés.

Precisament en els pròlegs de les antologies que publiqui Guarner, Riba i Montoliu seran una referència, no única, però sí constant. El segon període en el qual contextualment s'inscriu la tasca verdagueriana de Guarner és en el de la «postguerra», en què participa en les diverses commemoracions, abans de tot la de 1945, amb la conferència en l'Ateneu Barcelonès, la col·laboració en el *Boletín de la Real Academia Española* i en la revista universitària valenciana *Mediterráneo*.

Però les motivacions personals i els interessos literaris que van dur Guarner cap a un tracte continuat i gairebé obsessiu amb Verdaguer hem de dilucidar-los apel·lant a una sèrie de característiques pròpies de l'obra del nostre autor, com són ara la importància de la traducció com a conformadora d'una escriptura; la centralitat del segle XIX, especialment la Renaixença —i no només des del punt de vista erudit o filològic; l'arrel mística, però més en general religiosa i devota; i la seva visió de la literatura peninsular —la literatura hispànica— com un tot, un conglomerat associatiu, absolutament imbricat. Vegem aquests trets.

La traducció suposa en Guarner una pràctica que recorre tota la seva vida literària. En l'Arxiu Guarner es guarden manuscrits juvenils, dels anys deu, amb incipients treballs de traducció en distintes llengües. Tradueix uns poemes de Gustavo Adolfo Bécquer al català amb el títol de «Les Horonetes»; també al català tradueix un text gallec de Salvador Galpe, «Los meus amors», i ja en els primers anys vint comença a traduir del francès, sobretot Victor Hugo, Lamartaine, i especialment Paul Verlaine, de la poesia del qual serà un assidu i expertíssim escriptor de versions poètiques o rítmiques.

També de l'italià traduirà diverses composicions poètiques de sant Francesc d'Assís, de Dante, de qui recitarà el 12 de desembre de 1921, en el paranimf de la Universitat de València, durant el trancurs d'una vetllada literària en celebració del VI centenari de la mort de Dante, el «Tríptico de Sonetos»; i d'aquest mateix autor publicarà en la revista catòlica *Libertas*, en 1922, el cant primer de l'infern de la *Divina Comèdia*.

Així mateix, traduirà, al llarg dels anys vint i trenta, poesia russa —conjuntament amb Miguel Alejandro—, Tagore, Heine, el sufí Djelal Adin Rumi; és especialment ressenyable la seva versió de *Les illes d'Or* de Frederic Mistral, publicada amb motiu de la celebració, en 1931, del centenari del naixement d'aquest autor, en l'organització del qual van participar, entre altres, Cebrián Mezquita, López-Chavarri, Almela i Vives i Josep Renau.

Finalment hem de destacar les traduccions, a partir dels anys quaranta i fins a la seva mort, de la poesia en francès del XIX —encara que no només—, especialment Verlaine i Baudelaire, i la multitud de traduccions inèdites, entre les quals destacarem les de Joan Maragall, diversos poetes catalans i gallecs, i poesia bíblica, entre la qual el *Càntic dels càntics*.

Encara que no voldria estendre'm gaire, ressenyaré, dintre del seu interès pel segle XIX i la Renaixença, les diverses publicacions sobre el poeta Querol, de qui va ser un gran especialista, les edicions sobre Teodor Llorente i la Renaixença valenciana, així com les investigacions sobre Aribau i l'edició de *El Europeo*, que va publicar el CSIC.

La troncalitat de la religió i el misticisme en Guarner pot rastrejar-se al llarg de tota la seva obra creativa, des dels primers poemaris, abans de tot *Llama de amor viva*,

fins als sentits i extraordinaris *Sonetos sacros*. En aquesta línia esmentarem la seva edició del *Romancero espiritual* de Lope de Vega i de l'obra de San Juan de la Cruz; també el caire religiós i místic apareixerà en el relat *Baix la lluna de Nissán* i en la posterior novel·la inèdita *Voz de silencio*. Finalment, hem de citar en aquesta vessant de la seva obra els seus projectes de la poesia espanyola dedicada a la passió, la traducció dels llibres poètics de la Bíblia i dels cants de sant Francesc d'Assís, tots ells inèdits.

Com a últim motiu que hem apuntat més amunt, la seva visió de la literatura produïda en la península com un tot no desmembrable, enfonsa les seves arrels en la conformació cultural, encara que també política, de Guarner en els anys trenta. Ens referim al seu valencianisme creixent que el durà cap a la meitat dels anys trenta a un compromís exprés pel federalisme de les cultures hispanes, per l'iberisme. La plasmació evident d'això és la societat cultural Proa i la revista senyera *La República de les Lletres*, en les quals pren part activa. També en l'Arxiu Guarner trobem diversos documents que mostren el clar biaix pluralista, omnicomprensiu de la seva visió de la història de la literatura hispànica, amb l'elaboració de diversos projectes didàctics, traduccions, antologies i històries de les literatures espanyoles, que, desgraciadament, no es van poder editar, si bé va ser-ne un clar exemple el volum, que sí va veure la llum, *Antologia de la poesia espanyola medieval. Castellana, catalana, gallega*, en l'editorial Iberia, l'any 1966.

Cal dir que les desmesurades expressions patriòtiques, que apareixen en la introducció de l'edició de l'any 36 de *Flors del Calvari*, seran atenuades en les edicions de postguerra.

L'aportació de Guarner al verdaguerisme no són només les seves traduccions, de les quals més endavant parlarem, sinó que es veu incrementada per dues conferències que va dictar i que resten inèdites: «Difusió espanyola de l'obra de Verdaguer» en l'Ateneu Barcelonès l'1 de maig de 1945, i «Flors en el Calvari de Mossén Cinto», oferta en el Cercle Català de Madrid, el 15 de març de 1955. Afegida a això es troba la seva labor bibliogràfica. Recordem aquí l'especial rellevància que té la bibliografia en Guarner, a més de l'evident consideració amb la qual apareix en els seus diversos treballs, especialment la seva activitat en el CSIC i les seves col·laboracions en els projectes bibliogràfics de José Simón Díaz.

La recopilació bibliogràfica de l'obra de i sobre Verdaguer apareix per primera vegada en l'edició, no distribuïda, de 1936 de *Flors del Calvari*. Allí, en les pàgines 223 a 246, es recullen exhaustivament la bibliografia cronològica completa, les edicions de les obres completes, les diverses antologies poètiques, les traduccions, les antologies poètiques en castellà, una classificació sinòptica de l'obra completa i una bibliografia sobre Jacint Verdaguer i la seva obra. Posteriorment, i seguint l'esquema d'aquesta primera bibliografia, n'editarà dues l'any 1945 —en el *Boletín de la Real Academia de la Lengua* i a *Mediterráneo*— i finalment una «Bibliografía General de Jacint Verdaguer», en l'edició de les *Obres Completes* de Verdaguer, de la Biblioteca Perenne, en 1949.

Abans de passar a parlar de les traduccions editades hem d'esmentar l'intent per publicar una antologia en l'editorial Fama, l'any 1945, que no va sortir, però de la qual conserva l'Arxiu Guarner l'índex de la selecció i un pròleg amb el títol «El poeta de Catalunya».

En la traducció de Jacint Verdaguer, Lluís Guarner no va ser parc. Es va centrar en la seva poesia —només va traduir la prosa dels seus pròlegs a *Flors del Calvari* i *Sant Francesc*— i en va editar en castellà una gran part en nou ocasions (deu si comptem la segona edició de l'editorial Aguilar):

— *Las mejores poesías*. Barcelona: Editorial Cervantes, 1925.
— *Sus mejores versos*. Madrid: Los poetas, 1928.
— *Poesías líricas*. París: Librería de la vda. de C. Bouret, 1928.
— *Antología lírica*. Madrid: CIAP, 1929.
— *Antología lírica*. Barcelona: Maucci, 1930.
— *Poesías líricas*. Madrid: Fax, 1930.
— *Poesías épicas*. Madrid: Fax, 1930.
— *Antología poética*. Madrid: Aguilar, 1944 (1960)
— *Antología de su lírica*. Madrid: Espasa-Calpe, 1974.

Com pot comprovar-se per l'apèndix que presentem al costat d'aquesta comunicació, en el qual s'arrepleguen tots els poemes traduïts per Guarner en les antologies successives i el poemari al qual pertanyen, la traducció de poemes va anar gradualment augmentant amb el pas del temps fins a arribar al volum editat per Aguilar, en 1960 que recull la producció més àmplia.

De tots els llibres hi ha una predilecció per *Roser de tot l'any* i *Flors del Calvari*, i de la seva èpica major, *L'Atlàntida* i *Canigó*, només traduirà breus fragments: els cants VII, X i la conclusió de la primera, i el cant VII del segon.

A més d'aquestes antologies Guarner va traduir tres llibres complets: *Flors del Calvari*, *Sant Francesc* —juntament amb fra Joan Baptista Comis—, i *Idil·lis i cants místics*. El primer es va editar per primera vegada a Madrid, en 1936, però no va poder distribuir-se ja que els magatzems on es trobaven els exemplars, van ser destruïts per la Guerra Civil. Aquesta edició, amb similars característiques formals i de contingut, sortiria posteriorment a Madrid, en 1954, editat per la Llibreria General Victoriano Suárez.

Idil·lis i cants místics es va publicar en la Biblioteca Anaya de Salamanca, dirigida per Fernando Lázaro Carreter i Evaristo Correa Calderón, en 1965. Conté una àmplia introducció amb els següents epígrafs:

I. Esquema biogràfic: Anys inicials; Glorificació; El drama. II. L'Obra: La «Renaixença» catalana i Verdaguer; La seva obra poètica diversa; Verdaguer, poeta líric; La seva mística. III. El llibre «Idil·lis i cants místics»: El seu origen i crítica; Edicions; Traduccions; La nostra edició. IV. Bibliografia V. Quadre cronològic

Segueix l'edició última publicada en vida de Verdaguer, de 1891, sota la seva direcció, i elimina els poemes «Sant Francesc s'hi moria», «¿Qui com Déu?», «El ramatge de Santa Teresa» i «La Capella».

Per finalitzar aquesta comunicació voldria recordar que entre les cartes que va rebre Guarner, i entre les quals podem trobar contínues al·lusions a les seves traduccions de Verdaguer i als seus estudis verdaguerians, n'hi ha una de singular que li dirigeix José María Pemán, en 1958, en la qual li demana que li tradueixi uns versos de *L'Atlàntida* de Verdaguer que es refereixen al drago canari, per posar-los en una placa que els estudiants de medicina volien col·locar en el jardí de la seva facultat a Cadis, on hi ha un exemplar d'aquest arbre.

Guarner va enviar la traducció, ja que el 6 de febrer de 1958 Pemán li escriu informant-lo que l'ha rebuda i que l'ha tramesa als estudiants. ¿Es trobaran avui aquells versos de Verdaguer, traduïts per Guarner, en les terres de Cadis, al costat del drago? No ho sabem. Aquell drago va ser plantat en la segona meitat del segle XVIII com a regal per a Pere Virgili, natural de Tarragona, capità cirurgià que va instaurar els estudis de medicina en la ciutat gaditana. Però aquest arbre va ser enderrocat el dia 7 de març de 1991, encara que cinc anys després uns estudiants canaris van aconseguir replantar-ne un altre.

En l'Arxiu Lluís Guarner queden dos fulls que recullen els versos de Verdaguer i esborranys de versions de Guarner. Acabarem amb la veu, en ells, del poeta, tot recordant aquell «català d'adopció» que fou Lluís Guarner:

> Tu sola, hermosa Gades, tu sola te'n dolgueres;
> naix de ton pit un drago plorós vora aquell fanch,
> y ab son fullam d'espasa vert cobricel li feres,
> que l'arruxá molts segles ab llágrimes de sanch.

Apèndix

A continuació enumerem els poemes que Lluís Guarner va traduir dels diversos llibres poètics de Jacint Verdaguer en les diverses antologies que va publicar.

Antologies poètiques

Las mejores poesías (15 poemes) (LMP) Barcelona: Editorial Cervantes, 1925.[2]
Sus mejores versos (67 poemes) (SMV) Madrid: Los poetas, 1928.
Poesías líricas (93 poemes) (PLI) París: Librería de la vda. de C. Bouret, 1928.
Antología lírica (183 poemes) (AL) Madrid: CIAP, 1929.
Antología lírica (198 poemes) (AL*) Barcelona: Maucci, 1930.
Poesías líricas (150 poemes) (PL) Madrid: Fax, 1930.
Poesías épicas (89 poemes) (PE) Madrid: Fax, 1930.
Antología poética (396 poemes) (AP) Madrid: Aguilar, 1944 (1960)
Antología de su lírica[3] (180 poemes) (ASL) Madrid: Espasa-Calpe, 1974.

Poesies juvenils (1865-1870)

Fresas y moras (PE) (AP) (ASL)
La espigadora (PE) (AP)(ASL)
Las tres palabras (PE) (AP)
¡Pobre niña! (PE) (AP) (ASL)

2. Aquesta data l'ofereix Lluís Guarner en la seva bibliografia editada en 1936.
3. Aquesta antologia no recull cap composició de *L'Atlàntida*, *Canigó*, *Lo somni de sant Joan*, *Veus del Bon Pastor* i *Santa Eulària*.

Passió de Nostre Senyor Jesucrist (1873)

Pasión de Nuestro Señor Jesucristo (PE) (AP) (ASL)

L'Atlàntida (1877)

Colón —Conclusión (frag)—[4] (PE) (AP)
Coro de islas griegas —Canto VII (frags.)— (PE) (AP)
La nueva Hesperia —Canto X (frags.)—[5] (PE) (AP)

Idil·lis i cants místics (1879)

(19PLI) (18AL) (19AL*) (28PL) (35AP) (16ASL)
A la muerte de D. José Coll y Vehí (SMV) (PL) (AP) (ASL)[6]
Al corazón de Jesús —I y II— (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
A un viajero (AP)
Bajo la sombra (PL) (AP) (ASL)
Betharram (PL) (AP)
Cántico de la esposa (SMV) (PLI) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Canto de amor (SMV) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Coplas (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
Corazón de Jesús —en (PL): Sagrado Corazón— (AL*) (PL) (AP)
Dulce cautiverio (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
El árbol de la vida (SMV) (PL) (AP)
El arpa sagrada (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
El lecho de flores (PL) (AP) (ASL)
Fulcite me floribus (PL) (AP)
Hacia el cielo (AP) (ASL)
Jesús y Santa Gertrudis (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
La oveja perdida (PL) (AP)
Las cinco rosas (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
La oveja perdida (PL) (AP) (ASL)
La Virgen de los Dolores (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
Los tres vuelos (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
María Inmaculada (PL) (AP)
Mi álbum (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Mi pecho es un libro (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Místicos desposorios de Santa Catalina (PLI) (AP)
Muerte de Santa Gertrudis (AP)
¿Qué dicen a las rosas las abejas? (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Saliendo de Cádiz (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
San José (AP)

4. En (AP) amb el títol «Sueño de Isabel».
5. En (AP) amb el títol «Balada de Mallorca».
6. En (ASL) apareix amb el títol «En la muerte de don José Coll y Vehí».

Santa Cecilia (PLI) (AP)
Santa María Magdalena (PLI) (AP)
Santa Teresa de Jesús (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
Super flumina (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Suspiros (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Tallis vita, finis ita (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)

Montserrat (1898-1899)

Canción de la Morenita (PE) (AP)
Canción de los pájaros (PE) (AP) (ASL)
La espada de San Ignacio (PE) (AP)
La fuente del milagro (PE) (AP)
La muerte del escolán (ASL)
Milenaria (PE) (AP) (ASL)
Náufrago dichoso (PE) (AP)
Salve de los monjes (PE) (AP) (ASL)

Càntics (1882)

Canción del ruiseñor (AL) (AL*) (ASL) [JN]- (PL) (AP)
Caramellas (PL) (AP)
La cruz (PL) (AP)
La flor de Navidad (AL) (AL*) (ASL) [JN]- (PL) (AP)
¿Qué te hice pueblo mío? (PL) (AP)

Caritat (1885)

Amor (AL) (AL*) (PL) (AP)
Amor de madre (PL) (PL) (AP)
El ciego de Alhama (SMV) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
El cura de Vilanova (PL) (AP)
En Comillas (SMV) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
¡Ingratitud! (PL) (AP)
La niebla (PL) (AP) (ASL)
¿Por qué? (SMV) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
¿Por qué cantan las madres? (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)

Canigó (1886)

Desencantamiento —CantoVII (frags.)— (PE) (AP)

Lo somni de sant Joan (1887)

Dante (LMP) (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
El despertar (AL) (AL*) (PE) (AP)

El Doctor Angélico (AL) (AL*) (PE) (AP)
El sueño (AL) (AL*) (PE) (AP)
Raimundo Lulio (AP)
San Agustín (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Ambrosio (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Benito (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Bernardo (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Buenaventura (AP)
San Francisco de Asís (LMP) (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Francisco de Sales (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Juan de la Cruz (LMP) (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Luis Gonzaga (AL) (AL*) (PE) (AP)
Santa Catalina de Siena (AL) (AL*) (PE) (AP)
Santa Magdalena de Pazzis (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
Santa Matilde (AL) (AL*) (PE) (AP)
Santo Domingo (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
San Vicente Ferrer (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)

Pàtria (1888)

A la Virgen de Montserrat (AL) (AL*) (PE) (AP)
Ante un mapa (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
Añoranza (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
Cataluña en el año ocho (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP)
El arpa (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
El emigrante (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
La golondrina (PE) (AP) (ASL)
Lejos de mi tierra (PE) (AP) (ASL)
Santa Madrona (AL*) (PE) (AP)
Soñando la Atlántida (PE) (AP)

Jesús Infant (1890-1894)

Afrodisio (PE)
Bálsamo (PE)
Canción de la Virgen (AL) (AL*) (PE) (ASL)
De noche (PE)
Dentro de la cueva (PE)
El pozo de María (AL) (AL*) (PE)
El romero (PE) (ASL)
El santo nombre de Jesús (AL) (AL*) (PE) (ASL)
El sarmiento (AL*) (PE)
El sueño de la Virgen (PE)
El terebinto (AL) (AL*) (PE) (ASL)
Entre flores (AP) (ASL)

Junto al Nilo (PE) (ASL)[7]
Las fajas del Niño (AP)
La túnica (PE)
Los tres reyes a los pies de Jesús (SMV) (AL) (AL*) (PE) (ASL)
San Juan (PE)

Roser de tot l'any (1893)

A la esposa del Cantar de los Cantares (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL)
Al corazón de Jesús (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Alas (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
A María (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Amor humano (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Arriba del Paraíso (AL) (AL*) (PL) (ASL)
A una cigarra (LMP) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Canción de los pajarillos (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Candor de la luz eterna (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Como espliego... (AL) (AL*) (PL)
Cuando era niño... (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Cuando no sois el dador (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Cuasi vitis (AL) (AL*) (PL)
De vos huyendo (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Dulce alegría (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
El amor es dulce cuerda (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
El que más hace, más pierde (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL)
El que no prueba las penas (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
El rosal de todo el mundo (AL) (AL*) (PL)
En el rosal del amor (AL) (AL*) (PL)
En esta tierra sembrar (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Entre hermosas riberas (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Es el vivir sin amar (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Es tan hermoso y tan grande (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Fiesta de la corona de espinas (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Florido de cinco heridas (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Incendio de amor (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL)
Jesús (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Junto al mar hay (AL) (AL*) (PL)
La coronación de María (PLI) (AL) (AL*) (PL)
La enfermedad (PLI)
La menta traidora (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Las alegrías del cielo (PLI) (AL) (AL*) (PL)
La transverberación del corazón de Santa Teresa (AL) (AL*) (PL)
Ley... (AL) (AL*) (PL) (ASL)

7. En (ASL) amb el títol «A la orilla del Nilo».

Los astros viven de luz (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Los desposorios de la Virgen (AL) (AL*) (PL)
Los hombres que todo lo aman (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Llamad y se os abrirá (AL) (AL*) (PL) (ASL)
No me quejo de la cruz (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Nuestro Señor Jesucristo (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Oh, Jesús, en vuestro pecho (ASL)
Partiendo (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Perdón (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
¿Por qué? (SMV)[8] (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Quiero sembrar pensamientos (SMV) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Rosario de penas (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Señor, dejadme pasar (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Señor, me habéis engañado (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Siendo Vos Dios infinito (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Un alma sin amor (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Un día de mis pensamientos (PLI)
Ved los lirios cómo crecen (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Vigilia de la Asunción de Nuestra Señora (AL) (AL*) (PL)
Voz de sirena (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Ya que el agua de este mundo (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)

Veus del Bon Pastor (1894)

A los pies de Jesús (PL) (AP)
Confesión (PL) (AP)
El Buen Pastor (PL) (AP)
Has de morir (PL) (AP)
Juicio particular (PL) (AP)
María (PL) (AP)

Sant Francesc (1895)

A San Buenaventura (PLI) (AL) (AL*) (PE) (AP)
Desposorios de San Francisco con la pobreza (PLI) (AL) (AL*) (PE) (AP)
El adiós a Asís (AL) (AL*) (PE) (AP)
El caballero de la Cruz (PLI) (AL) (PE) (AP)
El cordón seráfico (AP)
El glorioso San Francisco (PLI) (AL) (AL*) (PE) (AP)
El niño resucitado (AP)
El peregrino (AP)
El tesoro de la pobreza (AL) (AL*) (PE) (AP)
El violín de San Francisco (PLI) (AP)

8. En (SMV) apareix amb el títol «¿Para qué?».

Fray Ginebre (AP)
Fray Jacopone (AP)
Fray Maseo (AP)
Fray Silvestre (AP)
Funerales (PE) (AP)
Gozos del Beato Diego de Cádiz (AP)
Groccio (AP)
Himno (PE) (AP)
Impresión de las llagas (AP)
In foco amor mi mise (AP) (ASL)
La alondra (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
La cigarra (PLI) (AP) (ASL)
La cítara angélica (AP)
La indulgencia de las rosas (AL) (AL*) (PE) (AP)
La Porciúncula (AP)
Las tórtolas (AP)
Las tres reglas (AP)
Muerte de San Francisco (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
Nacimiento de San Francisco (AL) (AL*) (PE) (AP)
Predicando de las aves[9] (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)
San Francisco se moría (SMV) (AL) (AL*) (PE) (AP) (ASL)

Flors del Calvari (1896)

Abajo como el agua (PL) (ASL)
A Jesús coronado de espinas (PL) (AP) (ASL)
A la cruz (PL) (ASL)
A la orilla del mar (PL) (ASL)
Al crucifijo (PL) (ASL)
A las abejas (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Al mundo (PL) (ASL)
A mendigar... (LMP) (PL) (AP)
A mis defensores (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
A mis denigradores (PL) (ASL)[10] (AP)
Arriba (AL) (AL*) (PL) (AP)
A una flor (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
A una mariposa (PLI) (AL) (AL*) (AP)
A un detractor (PL) (ASL)
A un mendigo (PLI) (ASL)
A un pobre (AL) (AL*) (PL) (AP)
Bajada (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Caída (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)

9. «Pájaros» en (PE)
10. Aquí amb el títol «A mis difamadores».

Calvario arriba (PL) (ASL)
Caramellas (PL)
Como alzo (AP)
Como Vos (LMP) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Consuelo de agua divina (PL) (AP) (ASL)
Contrición (LMP) (PLI) (PL) (ASL)
Del árbol de la Cruz (PL)
Dentro de cada dolor (PLI) (AL) (PL) (AP) (ASL)
Desfallecimiento (PL) (ASL)
Dolores y amores (PL) (AP)
El árbol de la Cruz (AP)
El arpa (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
El cáliz y el arpa (ASL)
El golpe (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
El rosario de mis penas (AP)
El trébol (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
En cruz (LMP) (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Enjambrando (PL) (AP)
En todo tiempo el dolor (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Era mi cuerpo una llaga (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Esperanza (LMP) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Fiat volutas tua (PL) (ASL)
Flores de Mira-Cruz (LMP) (PLI) (AL) (AL*)
Gotas de bálsamo (PL) (ASL)
Hacia el calvario (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Hasta morir (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
Heridme, (AL)*; Herid, (PLI) (AL) (AL*)
Jesús azotado (PL)
Job (PLI)
La granizada (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
La hierba «tora» (PL)
La santa cruz es árbol de la vida (PL) (AP)
Las dos coronas (PL)
La siega (LMP) (SMV) (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Los mejores (PLI) (AL) (AL*) (PL)
Mi castillo (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Mi cielo (PL) (AP)
Miradlo (AL) (AL*) (PL) (AP)
Mirando al cielo (PLI) (AL) (AL*)
Miserere (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Necesidad (AL) (AL*) (PL) (ASL)
No lloréis (PLI) (AP)
No me dejéis caer (PL) (AP) (ASL)
Para borrar mis agravios (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Penas dulces (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Perdón (PLI) (AL) (AL*) (PL)

Perlas (AL) (PL) (AP)
Pobreza (LMP) (PLI) (AL) (AL*) (AP) (ASL)
Por caridad (PL) (AP) (ASL)
Por ti yo he muerto (PL) (AP) (ASL)
Prólogo (AP)
Pronto (PLI) (AL) (AL*)
Pues de santos (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Quien de este triste mundo (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Rosas (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
Santa Teresa (LMP) (PLI) (PL) (AP)
Símil (PLI) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Si queréis (PL) (ASL)
Sum vermis (SMV) (PLI) (PL) (ASL)
Todo sea por Dios (PL) (ASL)
Tristeza (PL) (ASL)
Venid (PLI) (PL) (ASL)
Venid (PLI) (AL) (AL*) (PL) (AP)
Ya vuestra escarpa cruel (PL) (AP) (ASL)[11]

Santa Eulària (1898)

A Santa Eulalia (PE) (AP)
Crucifixión (PE) (AP)
La huida (PE) (AP)
Martirio (PE) (AP)

Aires del Montseny (1901)

El mejor hostal (ASL)
El peregrinito de Santa Teresa (AP)
El trovador (PE)
Flor de invierno (AP)
La estatua de Don Jaime El Conquistador (SMV) (AL) (AL*) (PE)
La estrella del Norte (AP)
¿Qué es la poesía? (LMP) (SMV) (AL) (AL*) (PE) (ASL)
Sueño de niño (LMP) (AL) (AL*) (PE) (ASL)
Valencia (PE)

Flors de Maria (1902)

Dónde se encuentra Jesús (AL) (AL*)
El clavel (PL)
El girasol (AL) (AL*) (PL) (ASL)
El lirio blanco (AL) (AL*) (PL) (ASL)

11. Canvia el nom «escarpa» per «escoplo»

El lirio de Santo Domingo (AP)
El Magnificat (SMV) (AL) (AL*) (PL)
El naranjo (AL) (AL*) (PL) (ASL)
El niño del Avemaría (AL) (AL*) (PL)
El pajarillo (PL)
La Camita de la Virgen (AL) (AL*) (PL)
La Clavellina (AL) (AL*) (PL)
La margarita (AL) (AL*) (PL)
La Presentación (AL) (AL*) (ASL)
La primavera (PL) (ASL)
La rosa de Jericó (AL) (AL*) (ASL) [JN]- (PL)
La Rosa de la Virgen (AL) (AL*) (PL) (ASL)
La Siempreviva (AL) (AL*) (PL)

Al Cel (1903)

A los que sufren (SMV) (PL) (ASL)
Amor (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Caminando (SMV) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Coplas populares (SMV) (AL) (AL*) (PL)
Cuenta (AP)
El lenguaje del cielo (AP)
In excelsis (AL) (AL*) (PL) (ASL)
La entrada (AL*) (PL)
La vía Láctea (PL) (ASL)
Mi corona (ASL)
Mirando al cielo (PL)
Navegando (SMV) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Nocturno (SMV) (PL) (ASL)
Plus Ultra (SMV) (AL) (AL*) (PL) (ASL)
Polvo (AL) (AL*) (PL) (ASL)
¿Qué saco? (AL*) (PL) (ASL)
San Francisco (AP)
Vamos (AL) (AL*) (PL) (ASL)

Eucarístiques[12] (1904)

El árbol (AL*) (PL) (AP) (ASL)
El viril sagrado (AL*) (PL) (AP)
El vuelo de las palomas (AL*) (PL) (AP) (ASL)
La escala (PLI)[13] (AL*) (PL) (AP) (ASL)
La perla (AL*) (PL) (AP) (ASL)

12. En (AP) ofereix el títol d'*Eucaristía*.
13. Aquest poema es troba en (PLI) dins de *Flores del Calvario*.

Mi riqueza (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Post Comunión (AL*) (PL) (AP)
¿Qué es la Comunión? (AL*) (PL) (AP)
Racimos y espigas (AL*) (PL) (AP) (ASL)
Sanguis (AL*) (PL) (AP)

Poesies disperses

A la muerte de Ixart (PE) (AP) (ASL)
A la Virgen (PE) (AP)
A una crucífera (PE) (AP) (ASL)
A un ruiseñor de Vallvidriera (ASL)
Crucíferas (ASL)
Cuando fui niño (PE) (AP) (ASL)
David (ASL)
El Calvario (PE) (AP)
Final de año (ASL)
Hoy hace dos años (ASL)
La campana (PE) (AP)
La sepultura (ASL)
Las huérfanas (PE) (AP)
San Juan de la Cruz (PE) (AP)
¿Se cansarán? (ASL)
Vejez (ASL)